

N:o 334.

Herr S. Rosenberg: *Om förändrad lydelse för Riksdags-ordningens 23 §.*

Att vår nya grundlag, i hvad den rör riksdagsmännens inbördes förhållande till hvarandra, i hvardera Kammaren blifvit byggd på en så långt utförd jemnlighetsprincip, som det varit möjligt att åstadkomma, lär af ingen kunna bestridas. Den obildade jordbrukaren från landet och den högt stående embetsmannen från staden hafva i hvardera Kammaren lika riksdagsmannarfvode, lika skjutsersättning och inom Riksdagen lika yttranderätt och lika rösträtt.

Denna princip är efter mitt förmenande ett så viktigt element i vårt samhälles grundlag, att hvarje försök till dess eluderande eller kringgående, vare sig i en eller annan rigtning, bör med den aldra största sorgfällighet och största skyndsamhet på det kraftigaste motarbetas.

Ett sådant försök har nyligen i tvänne omgångar varit föremål för Riksdagens behandling, utan att finna en lösning, som tillfredsställer de skäligen anspråken på jemnlighet inom Riksdagen. Kongl. Maj:t har, såsom allmänt bekant är, tillerkänt åtskillige till riksdagsmän utsedde embets- och tjenstemänn rättighet att äfven under riksdagstiden uppbära hela sin tjenstemannalön oafkortad, samt att, utom det grundlagsenliga riksdagsmannarfvodet, dessutom erhålla ersättning af allmänna medel till den eller dem som bestridt tjenstbefattningarne.

Detta förfarande har i motionsväg blifvit klandradt och rättelse deri yrkad. Det Utskott, som fått frågan om hand, tillstyrkte rättelse och detta tillstyrkande bifölls enhälligt af denna, men afslogs af den Första Kammaren. Konstitutions-Utskottet har i sitt s. k. Decharge-betänkande fästat uppmärksamhet på dessa regeringsåtgärder, men Riksdagens majoritet har icke funnit dem klandervärda.

Frågan står nu således alldeles öppen, och jag betviflar ingalunda, att ju Riksdagens många embets- och tjenstemannaledamöter skola begagna sin på

Bih. till Riksd. Prot. 1868. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 22 Häft.

gammal praxis och Riksdagens uttalade omdöme grundade rätt att utöfver sin ordinarie lön och sitt grundlagsenliga riksdagsmannaarfvode erhålla ännu några hundra riksdalers tillökning hvardera under namn af vikariearfvoden; ty med antagande af den princip, att lönen är till för embetsmannens skull, ehvad han gör tjenst eller icke, måste de ju anse sig vara i sin goda rätt emot dem, som anse lönen vara till för tjenstebefattningens skull.

Det är dock icke ensamt den tillökade statsutgiften, som i denna fråga föranleder mig att föreslå en grundlagsförändring; ty huru höga än riksdagskostnaderna må vara, så är derom ingenting att säga, såvida den höga summan är oundgängligt nödvändig. En större fara ligger efter mitt förmenande i den uppställda principen till rubbning af riksdagsledamöternes jemnlighet. Tillstymmelser till ett landtmannaparti finnas redan, åtminstone inom Andra Kammaren. Skola nu några af Kammarens ledamöter, företrädesvis städernas representanter, gynnas med extra arfvoden för riksdagsmannauppdragets utöfvande, så måste oundvikligen ett embets- eller stadsmannaparti uppkomma. Hvarje ledamot af Kamrarne måste taga ett steg och ställa sig på högra sidan eller venstra. Den också på gammal praxis grundade välbekanta Svenska afundsjukan gör detta till en absolut nödvändighet.

En sådan söndring, hvartill tecken redan nu visa sig, kan dock förekommas, utan att någons rätt förnärmas och utan statskassans betungande. Sedan nu både Kongl. Maj:t och Riksdagen afgjort, att embets- och tjenstemännen skola hafva arfvode till vikaries aflönande, så synes mig ingenting vara naturligare, än att Andra Kammarens alla ledamöter erhålla sådant arfvode för den tid de bevista riksdag. Någon rättsprincip blir alls icke härigenom förnärmad, ty handlanden, fabrikanten och jordbrukaren behöfva likasåväl en vikarie för sina hemmavarande angelägenheters bestridande som den löntagande tjenstemannen, och den sednare har tydligen deri fördelen på sin sida, att han under sin frånvaro kan vara alldeles obekymrad, huru hans embete skötes — han riskerar dervid ingenting och uppbär oberoende deraf sina löneförmåner, hvar emot den förre, genom ett oskickligt skötande af hans affärer och hushållning, kan få vidkännas oersättliga förluster, hvartill kommer, att om hans inkomster till större eller mindre del bestå af sportler eller biförtjenster, han är alldeles beröfvad dessa, både under riksdagstiden och till betydlig del äfven den öfriga tiden.

När jag således förenar mig med en föregående motionär derom, att riksdagsmannaarfvodet för Andra Kammarens ledamöter bör nedsättas till sex riksdaler om dagen och dertill fogar det tillägg, att hvarje ledamot af nämnde Kammare bör tillerkännas ett arfvode för aflönande af vikarie i hemorten af fyra riksdaler hvarje dag, så dels vidhåller jag en på full rättvisa grundad jemnlighetsprincip, dels går jag deras önsknings till mötes, som fasthålla sina

anspråk på särskildt vikariearfvode, och dels ställes saken derigenom så, att Statsverket icke får någon tillökad utgift.

Åberopande för öfrigt de af Herr Ridderstad i motion N:o 320 anförda motiv, vågar jag alltså för Riksdags-ordningens 23 § föreslå följande förändrade lydelse:

“Hvarje ledamot af Andra Kammaren åtnjuter af statsmedel ersättning för resekostnad till och från riksdagen samt arfvode af sjuhundratjugu riksdaler jemte ersättning till bestridande af hans hemmavarande embets- eller enskilda göromål af fyrahundraåttatio riksdaler för hvarje lagtima riksdag; dock att, när antingen Konungen upplöser Riksdag, innan den varit fyra månader tillsammans, eller ledamot af Kammaren eljest afgår från sin befattning under riksdagen, innan så lång tid af dess sammanträde förflutit, så ock under urtima riksdag, Kammarens ledamot undfår, jemte resekostnadsersättning, i dagtraktamente sex riksdaler och till vikaries aflönande i hemorten fyra riksdaler för hvarje dag, hvilket allt dock ej må öfverstiga sammanlagdt ett tusen tvåhundra riksdaler“.

Anhålles om remiss häraf till Konstitutions-Utskottet, som nog lär er ändra redaktionen af mitt förslag efter som behof göres.

Stockholm den 23 Mars 1868.

Sv. Rosenberg.

Rättelser

uti

motionen N:o 294 af Herr *Sven Nilsson*, angående förändrad organisation af rikets försvarsväsende.

Sid. 10	rad. 2	uppfir.	står:	sid. 22	—	läs:	punkt. 22
” 12	” 11	nedifr.	”	38,000	—	”	40,000
” 15	” 7	”	”	1,039	—	”	10,039
” 15	” 3	”	”	6,023	—	”	15,023